

SKÖTSELPLAN
FÖR
NATURRESERVATET HARSKA
MUNKEDALS KOMMUN

LÄNSSTYRELSEN
NATURVÅRDSFÖRVALTARE: SKOGSVÅRDSSTYRELSEN

INLEDNING

Naturresevatet Harska består av ett isranddelta av stort vetenskapligt värde. Skötselplanen syftar till åtgärder för att bevara området vackra öppna landskapsbild, att göra det attraktivt som strövområde och för att dess morfologiska karaktärer ej skall döljas.

Till grund ligger länsstyrelsens i Göteborg och Bohus län beslut 1973-03-26.

Förvaltare av resevatet är skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län,

ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Data

Avsatt genom beslut av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län 1973-03-26.

Areal: ca 13 ha.

Läge: Resevatet är en del av fastigheten S Harska 1:8 i Håby socken, Munkedals kommun. Det ligger vid Kärsjöns sydvästspets en knapp mil norr om Munkedal.

Kartor: Topografiska kartbladet 8B Vänersborg NV och ekonomiska kartbladet 71 SV,

Syftet med resevatet:

att skydda ett vetenskapligt värdefullt isranddelta mot exploatering och bevara den vackra landskapsbilden.

att göra området attraktivt för en besökande allmänhet.

1.2 Naturbeskrivning

1.2.1 Landskap

Landskapet i Harska-resevatet består av en bäckenformad sluttning ner mot Kärsjön. I sluttningen rinner flera kalkkällor upp, och genom deras erosion har små raviner bildats. Området ingår i ett gammalt kulturlandskap och består huvudsakligen av dels åker, dels betad hagmark med inslag av träddungar. Det vackert formade isranddeltat kan iakttas från både de omgivande vägarna och Kärsjön.

1.2.2 Växtlighet

Äng: Friska till torra ängar täcker en stor del av ytan, särskilt i formationens övre delar. De utgörs av gammal åkermark och saknar träd- och buskskikt. Några vanliga örter på ängen är rölleka, käringtand, fyrkantig johannesört, smörblomma, daggekåpa, mandelblomma, ängssyra, prästkrage, teveronika, vitklöver och svartkämpar. Här växer också ängssvingel, rödsvingel,

timotej, ängsgröe, rödven, vårbrodd, stagg och fältfryle. Ängen betas av nötkreatur, men en viss spridning av buskar, fr. a klibbal förekommer.

Hage: Den centrala delen av reservatet utgörs av sedan länge betad hagmark med öppen gräsvegetation tillsammans med större och mindre träddungar. Den friska till fuktiga, öppna marken i hagens lägre delar (nära sjön) är tuvig med dominans av revsmörblomma och tuvtåtel. På torrare öppen mark finns enstaka träd såsom ek, björk och en. Den intressantaste typen av slutet trädbestånd i hagen är klibbalskogen med lundartad undervegetation. Närmast bäckravinerna är frodigheten påfallande, medan marken högre upp är mera kal. Kallkällor tycks föra med sig mineralnäring, vilken kommer jorden till godo. Trädsiktet - klibbal, lönn, hägg, rönn, gran - samt busksiktet - hassel, brakved, röda vinbär, krusbär - är tätt utvecklade. Många örter trivs i denna miljö, såsom kabbeleka, brännässla, vänderot, majsmörblomma, svalört, rödblåra, vildbalsamin, älgört, lundarv, jordreva, gullpudra, skogsfräken, källarv, ormbär, träjon, hultbräken och strutbräken samt gräs som lundgröe, skärmstarr, mannagräs och lundelm. Vegetationstypen är ganska känslig på grund av den fuktiga, finkorniga jordmånen. Klibbal är det dominerande trädslaget också på frisk mark i hagens södra del. Skogen är relativt gles och ljus och har ett artrikt, sommartid vackert blommande fältskikt. Förutom al växer här asp, rönn, hassel och hagtorn samt en del unga granar. Av örterna kan nämnas rödblåra, midsommarblomster, vitsippa, hundkäx, smultron, lundarv, liljekonvalj, dagdkåpa, skogsviol, gökört och vänderot. Ekbräken och träjon samt vårbrodd, ängsgröe, tuvtåtel, bergsslok, blekstarr och vårfrye är andra inslag i vegetationen. Ett ljust granbestånd utgör fortsättning av den friska lövskog som beskrivits ovan. Granarna är höga och raka och står glest, och fältskiktet liknar lövskogens men är artfattigare.

Granskog: I slutningen i reservatets nordöstra del växer blåbärsgranskog. Stora granar och enstaka björkar utgör trädsiktet. Fältskikt innehåller blåbärsris, vitsippa, ärenpris, harsyra, skogsviol och kruståtel. I skogens utkanter finns även örnbräken, ängskovall, vårbrodd och enbuskar.

Strand: Strandpartiet i reservatet är sankt och delvis söndertrampat av betesdjur. Av örter kan nämnas gåsört, ältranunkel, kråklöver, älgört, källarv, kärrviol, kabbeleka, sumpveronika, majveronika, bäckveronika, kärrsälting, videört, svalting, brunskära, vattenpilört samt kärrkavle, mannagräs, trådtåg och starrarter.

1.3 Kommunikationer

Reservatet nås lättast med bil från E6 strax söder Dingle.

2 SKÖTSELPLAN

2.1 Allmänna mål för reservatets skötsel.

- a) Grusavlagringen skall bevaras i ett sådant skick, att den i framtiden kan nyttjas för vetenskapliga undersökningar och som studieobjekt.
- b) Den vackra, öppna landskapsbilden, synlig från omgivande vägar och från Kärsjön,

skall bibehållas.

2.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel

- a) Förvaltaren skall regelbundet inspektera området för att följa vegetationens utveckling och för att kontrollera att föreskrifterna efterlevs.
- b) Åker- och ängsmarken inklusive de öppna delarna av beteshagen skall bibehållas öppet skick. Om betet ej räcker till för att hålla undan sly, skall manuell röjning verkställas.
- c) Gran bör, utom i de rena granbestånden, röjas bort.
- d) Allt avfall efter röjning, gallring och avverkning samlas ihop och brännas på undanskymd plats eller transporteras bort alt. flisas.

2.3 Detaljb beskrivning och detaljtåtgärder

Skötselplanekarta: se bilaga 1.

Skötselområde 1

Beskrivning: Inhägnad åker på svagt sluttande mark i grusavlagringens övre del.

Målsättning: Området hålles i öppet skick

Åtgärder: Bete, Röjning vid behov.

Skötselområde 2

Beskrivning: Betad äng utan busk- eller trädskikt på före detta åkermark. Viss spridning av klibbal förekommer på några ställen i anslutning till skog.

Målsättning: Öppen, betad ängsmark.

Åtgärder: Bete. Buskröjning vid behov.

Skötselområde 3

Beskrivning: Hage, betad av nötkreatur, Området består av dels öppen gräsmark med enstaka träd och buskar, dels en gles dunge med vacker örtflora. I den senare dominerar klibbal. Ställvis unga granar.

Målsättning: Området skall bevaras som betad hagmark. Trädbestånden bör vara glesa och fria från gran. Hagens öppna partier skall innehålla enstaka träd och buskar.

Åtgärder:

Engångåtgärder: Gran bör röjas bort, Lövsly skall röjas bort al i skogsdungen, vilken skall

bevaras ljus och gles, b/ i skogsbrynen och på den öppna marken, samt c/ på de mindre ytor (vägkanter) som ej betas. Uppvuxna lövträd samt all en, hassel och hägg sparas. Viss föryngring av övriga lövträd kan tillåtas i framtiden för att ersätta utgångna träd.

Underhållsåtgärder: Fortsatt bete med nötkreatur. Förnyad röjning vid behov.

Skötselområde 4

Beskrivning: Gles granskog på frisk mark gräs-örtvegetation i fältskiktet. Ingår i hagen och betas alltså av nötkreatur. Granarna är höga och raka.

Målsättning: Gles betesskog.

Åtgärder: Vid behov röjning av lövsly och unggranar för att bibehålla det ljusa intrycket. Gran bör successivt tagas bort och ersättas med lövskog.

Skötselområde 5

Beskrivning: Betad, sank sjöstrand med gräs, halvgräs och örter. En del unga klibbalskott strandkanten.

Målsättning: Betad strand.

Åtgärder: Alslyet bortröjes vid behov. Bete.

Skötselområde 6

Beskrivning: Lund, dels på fuktig, lerig mark i bäckravinerna, dels på torrare mark i en sluttning. Tätt växande trädskikt med klibbal, hassel, rönn, lönn, ek, högg samt gran. Några ekar är gamla och vidkroniga. Fältskiktet är rikt med bl a vildbalsamin, ormbär, lundarv, gullpudra, skärmstarr och lundelm. I bäckarna finns flera bestånd av strutbräken.

Målsättning: Lövskog.

Åtgärder: Unggranar och äldre, halvdöda exemplar av gran röjs bort. Vid röjningen skall försiktighet iakttas, så att övrig vegetation ej tar skada. I skogsbrynen skall sly röjas bort vid behov. För övrigt skall röjning, avverkning eller dylikt ej förekomma området.

Skötselområde 7

Beskrivning: Granskog med inslag av björk. Artfattigt fältskikt, där blåbär och kruståtel dominerar, Skogen är relativt högvuxen och viss utglesning har förekommit.

Målsättning: Blandskog

Åtgärder: Gallring vid behov. Eventuell avverkning skall ske i form av utglesning i beståndet. Större björkar sparas.

- 3 Anordningar för friluftslivet
 - 3.1 Informationsskyltar enligt karta (Bilaga 1)
 - 3.2 Parkeringsplats enligt karta (Bilaga 1)
- 4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen
 - 4.1 Ekonomiplan (Bilaga 2)

Bil. 1.

